

สภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม

State Problem and Solution Guideline Academic Affairs Administration in School

Under the Office of Nakhon Phanom Province

เขมิกา ครุโสภา*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร**

ดร.ระพีพรรณ ร้อยพิลา***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของรองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ การดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และสังกัดของโรงเรียน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร รองผู้บริหาร หรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 และ เขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 360 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 120 คน รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 120 คน และครูผู้สอน จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) ชนิด Independent Samples สถิติทดสอบเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย
3. ผู้บริหาร รองผู้บริหารหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยรวมไม่แตกต่างกัน
4. ผู้บริหาร รองผู้บริหารหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดโรงเรียนและสังกัดของโรงเรียน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน
5. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ เสนอแนะไว้ 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน สถานศึกษาต้องกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา 1) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ครูผู้สอนต้องศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ 2) ด้านการพัฒนาระบบประกัน

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ

*ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

**อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

***ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 11

คุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาต้องมีการจัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น สถานศึกษาต้องมีการประสานความร่วมมือช่วยเหลือโดยการวิจัยจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด 4) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ต้องจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษากับสถาบันอื่นอย่างต่อเนื่อง 5) ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา วางแผนการจัดทำแผนงานวิชาการ การดำเนินงานตามแผนงาน มีการประชุม วางแผน ชี้แจงแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงานในทิศทางเดียวกัน ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนางานวิชาการ 6) ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูผู้สอนต้องศึกษา วิเคราะห์หลักสูตร แล้วเลือกใช้หนังสือให้สอดคล้องกับหลักสูตร รวมถึงคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน

ABSTRACT

The purposes of this research were to: study and compare the opinion about state and problem of academic administration in schools under the Office of Nakhon Phanom Province as perceived by school administrator, academic deputy director or academic teacher and teachers, school administrator, academic deputy director or academic teacher and teachers with different experience, different school size, different service area and find a way in developing academic administration in schools.

The sample consisted of a total of 360 participants including 120 school administrators, 120 academic deputy director and 120 teachers in school under the Office of Nakhon Phanom Province in the 2017 academic year. The instrument for data collection was a set of questionnaires. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, t – test (Independent Samples), F – test (One – Way ANOVA)

The findings were as follows:

1. The state of Academic administration in schools, as a whole was at the high level.
2. The problems of academic as administration in schools, as a whole was at the sides were level.
3. The school administrators academic deputy director and teachers opinions about the state and problem of academic Administration in schools were not different.
4. The school administrators academic deputy director and teachers opinions with different experience, different school size different service area were not different.
5. The Academic Administration in schools should be developed in 7 aspect : measuring the assessing and transfer of learning, research to improve the quality of education, the development of quality assurance in education, the cooperation in the development of education institutions and other organizations, the academic support to individuals, families, organizations and agencies other educational institutions.

Keywords: Academic Affairs Administration

ภูมิหลัง

ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่หลักที่กำหนดไว้ในพระราชการศึกษาแห่งชาติอย่างชัดเจนคือรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา ตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาที่กำหนดไว้โดยแบ่งเป็น 4 ด้านคือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 7)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดพบว่า งานด้านวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนโดยตรงมากที่สุด แต่ก็ไม่สามารถจะเลยงานด้านอื่นๆ ได้เช่นกัน จึงทำให้เกิดปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาขึ้นโดยเฉพาะคุณภาพงานด้านวิชาการ ผลงานของสถานศึกษาจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่ สถานศึกษาที่นักเรียนมีคุณภาพดีมักจะเป็นสถานศึกษาที่ผู้บริหารสนใจงานวิชาการ และอยู่ปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดชอบ ณ สถานศึกษา มาก แต่ก็มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนไม่น้อย ใช้เวลาอยู่นอกสถานศึกษามีอยู่เป็นปกติและความสนใจด้านวิชาการ มีน้อยกว่าด้านอื่นๆ ทั้งมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมากพอสมควร ซึ่งทำให้ผู้ปฏิบัติงานว่าเหวและขาดขวัญกำลังใจ นอกจากนี้ ปัญหาการใช้ครูอาจารย์ไปทำหน้าที่อื่นนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนมีค่อนข้างมาก ทำให้กระทบกระเทือนคุณภาพนักเรียน (ธีระ รุญเจริญ, 2545, หน้า 135) ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูที่ทำงานในฝ่ายบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม จึงมีความสนใจศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม ว่ามีสภาพและปัญหาอยู่ในระดับใดและมีแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการอย่างไร ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการที่จะพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม ในจังหวัด นครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหาร วิชาการ และครูผู้สอน อยู่ในระดับใด
2. สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัด นครพนม จำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฯ ฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างาน บริหารวิชาการและครูผู้สอน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัด นครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหาร วิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
4. สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัด นครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหาร วิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
5. สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัด นครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหาร วิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามสังกัดของโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

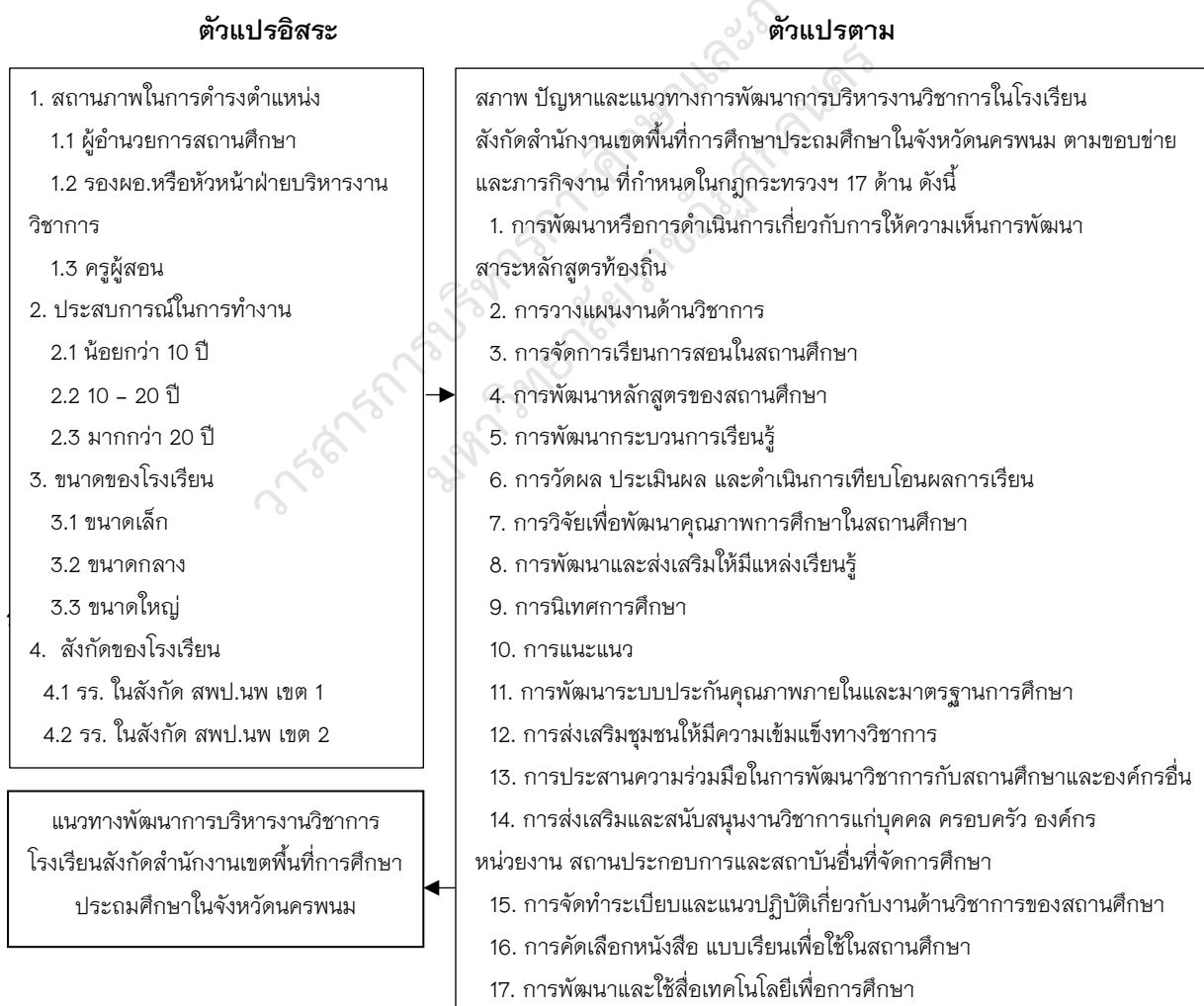
7. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดนครพนม จำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการ หรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน

8. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

9. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหาร ฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

10. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวนทั้งสิ้น 4,626 คน แบ่งเป็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ผู้บริหารสถานศึกษา 246 คน รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการ 250 คนและกลุ่มครูผู้สอนจำนวน 2,183 คน รวม 2,679 คน จากทั้งหมด 251 โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษา 215 คน รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการ 185 คนและกลุ่มครูผู้สอนจำนวน 1,547 คน รวม 1,947 คน จากทั้งหมด 185 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2560 ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607–610, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่างรวม จำนวน 354 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 120 คน รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 120 คน และครูผู้สอน จำนวน 120 คน จากนั้นผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 49–50) โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.959 และปัญหาการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.958 จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 360 ฉบับ เก็บข้อมูลด้วยตนเองได้แบบสอบถามกลับคืนมา 360 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการทดสอบค่าสถิติที (t-test) ชนิด Independent Samples สถิติทดสอบเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ และด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ตามลำดับ
2. ปัญหาของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ตามลำดับ
3. เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหาร ฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหาร วิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน
4. เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหาร ฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน
5. เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหาร ฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามสังกัดของโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน
6. แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด นครพนม จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการจัดทำ ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมีสภาพการบริหารงานวิชาการ ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งยกระดับการศึกษาและแก้ปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาที่เผชิญอยู่โดยเป้าหมายในปี 2550 ให้คนไทยมีโอกาและความเสมอภาคในการ ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ทุกคนในสังคมมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในการจัดการศึกษา กระบวนการเรียนรู้โดยเน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเรียนรู้อย่างมีความสุขมีคุณภาพมาตรฐานสูงเป็นพึงพอใจแก่สังคม โดยมีครูดีครูเก่ง มีคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพมีกระบวนการบริหารจัดการที่กระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 5) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษบา ศรีสร้อย (2551, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า สภาพของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และยังได้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเสาวภาคย์ ธนะนาวกุล (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามทบบุรี เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ และด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับทำให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน ได้มีการฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจงานวิชาการร่วมกัน จึงมีแนวคิดที่สอดคล้องกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ถาวร กันเมษฐ์ (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติงานตามกรอบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และ มีความเข้าใจในนโยบายในการบริหารตรงกัน ซึ่งทำให้เกิดความคิดรวบยอดอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน จึงอาจเป็นผลทำให้ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณคำ ภาพมีไชย (2541, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมตอนปลาย สังกัดแผนกศึกษาประจำกำแพงนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ส.ป.ป. ลาว) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมทุกด้านและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากบริบทของการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 และ เขต 2 คล้ายคลึงกัน จึงอาจเป็นผลทำให้ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

5. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ ถาวร กันเมษฐ์ (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุตรธานี พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณคำ ภาพมีไชย (2541, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมตอนปลาย สังกัดแผนกศึกษาประจำกำแพงนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ส.ป.ป. ลาว) ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมทุกด้านและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. ปัญหาของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้จะเป็นเพราะในยุคปฏิรูปการศึกษา ครูต้องปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทำให้ข้าราชการครูต้องปรับเปลี่ยนบทบาทต่างๆ อย่างมากมาย เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถแข่งขันกับโรงเรียนมัธยมศึกษาหรือโรงเรียนเอกชนได้โดยเฉพาะงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจหลักของโรงเรียน จึงเกิดความกระตือรือร้นในการบริหารงานวิชาการมากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เย็นจิตร รัตนแพง (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาภาพรวมอยู่ในระดับน้อยและสอดคล้องกับงานวิจัยของเวรดี เถาสุด (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย

7. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กมีการบริหารงานวิชาการที่ดี จึงส่งผลให้มีปัญหาในการบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรสิทธิ์ ติตยบุญครอง (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการบริหารงาน วิชาการระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ที่ไม่แตกต่างกัน คือ 1) ปัญหาการจัดกิจกรรมตามตารางกิจกรรมประจำวัน 2) ปัญหาวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน 3) ปัญหาการประเมินพัฒนาการเด็ก 4) ปัญหาการจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก 5) ปัญหาการนิเทศภายใน

8. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจ อบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ รวมทั้งผู้บริหารมีการเอาใจใส่ จัดระบบองค์กรแบบที่ช่วยน้อง เพื่อนช่วยเพื่อน ช่วยเหลือและแนะนำการปฏิบัติงานวิชาการ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากหรือน้อย ก็สามารถปฏิบัติงานได้เท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวิทย์ บุรณโกศล (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงาน

วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ของครูปฏิบัติการสอน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

9. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเปิดกว้างของเทคโนโลยี ทำให้ทุกคนสามารถศึกษาหาความรู้ได้อย่างทั่วถึงและหลากหลาย ทำให้การปฏิบัติงานด้านงานวิชาการในสถานศึกษาในขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน สามารถปฏิบัติงานได้เท่าเทียมกัน

10. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน อาจเนื่องมาจากการบริบทของการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 และเขต 2 คล้ายคลึงกัน จึงอาจเป็นผลทำให้ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ 3 ลำดับ คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ด้านนี้ควรได้รับการดูแลและพัฒนาจากผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีผลสูงขึ้น

1.2 ผลการวิจัยมีการเปรียบเทียบตัวแปร ซึ่งมีความเหมือนและความแตกต่างกันไปบ้างในส่วนที่ระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นพ้องกัน รวมทั้งพิจารณาเฉลี่ยรายข้อที่มีค่าต่ำ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการศึกษารายละเอียด และพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้มีการเข้าใจในหลักการบริหารอันจะส่งผลให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนควรนำข้อค้นพบจากงานวิจัย ไปวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ไปพัฒนาเพื่อให้การบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยส่งเสริมให้ครู ได้แสดงความคิดเห็น ในเรื่องการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับภารกิจงานของโรงเรียนซึ่งจะส่งผล ต่อประสิทธิภาพการบริหาร และประสิทธิผลของหน่วยงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม

2.3 ควรศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*.

กรุงเทพฯ: เพลิน สตุติโอ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.คู่มือการบริหารโรงเรียน “ในโครงการ พัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล”*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ถาวร กันเมส. (2542). *ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธีระ รุญเจริญ. (2545). *รายงานการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุชา ศรีสร้อย. (2551). *สภาพและปัญหาทางวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

เรวดี เกาสุด. (2553). *การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วีระ พลอยครบุรี. (2553). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติที่ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนดีเด่น เขตการศึกษา 11*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศุภมิตร นาถมทอง. (2553). *ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กตามความคิดเห็น ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

เสาวภาคย์ ธนะนาวานุกุล. (2550) *สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ศึกษานนทบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์. ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.